

บทบาท EU สู่การเป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคต

 www2.thaieurope.net/future-eu-environmentalist/

การประชุมสุดยอดผู้นำ G20 ระหว่างกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ เมื่อช่วงต้นเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา เรียกได้ว่าเป็นอีกหนึ่งเวทีที่ EU ได้แสดงบทบาทความเป็นผู้นำของโลก ร่วมกับจีนในการผลักดันการค้าเสรี และต่อต้านภาวะโลกร้อนแทนที่สหรัฐฯ ที่มุ่งเน้นนโยบายกีดกันทางการค้าเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตน ขณะที่ ปัจจุบัน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญ ซึ่งในส่วนของประเทศไทยการยกระดับธุรกิจไทยสู่สากลก็ควรจะต้องคำนึงถึงปัจจัยความเป็นต่อสิ่งแวดล้อมด้วย โดยในฉบับนี้ ทีมงาน thaieurope.net จะนำเสนอมุมมองของประเทศสมาชิก EU ที่มีส่วนในการจัดทำข้อมูล แสดงความคิดเห็น และปฏิบัติตามกรอบของ EU ในการแก้ไขปัญหาสภาวะโลกร้อน

ทีมงาน thaieurope.net มีโอกาสพูดคุยกับนาย John Wante หัวหน้าฝ่ายนโยบายด้านนวัตกรรมและการจัดการขยะมูลฝอย จากสำนักงานการจัดการขยะ (Public Waste Agency: OVAM) ของรัฐบาลภูมิภาค ฟลานเดอร์ส ประเทศเบลเยียม เกี่ยวกับกลไกสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิถีการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

EU ชูเป้าหมายด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมเป็นเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรม

นาย Wante มองว่า การนำเป้าหมายด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมมาเป็นเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรม เป็นแนวคิดสำคัญที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องเร่งปรับตัว เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ที่ผู้ประกอบการต้องหันมาตระหนักถึงความปลอดภัย และพยายามปรับตัวมากขึ้น เห็นได้จากกระแสนยนต์ไฟฟ้าประเภทแบตเตอรี่ที่เน้นการใช้พลังงานสะอาด และการรีไซเคิลส่วนประกอบหลัก เช่น แบตเตอรี่ลิเทียมไอออน เป็นต้น

เช่นเดียวกันกับข้อบังคับ Waste Framework Directive ฉบับปัจจุบัน ที่เน้นการลดการเกิดของเสียหรือขยะมูลฝอยและกำหนดสัดส่วนการรีไซเคิล ที่ถือเป็นการส่งสัญญาณสำคัญให้กับผู้ประกอบการทุกอุตสาหกรรมต้องคำนึงถึงคุณภาพของวัตถุดิบที่เลือกใช้ในภาคการผลิต

เพื่อสามารถซ่อมแซมและนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะช่วยยกระดับอุตสาหกรรมแล้ว ยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ต่อประชาชนในวงกว้างอีกด้วย

ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และประเด็นที่ไทยควรจับตา

จากการสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการออกกฎระเบียบเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริง นาย Wante ย้ำความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์ European Topic Centre on Waste and Materials in a Green Economy ซึ่งทั้ง OVAM และสถาบันวิจัยชั้นนำของเบลเยียม (The Flemish Institute of Technological Research: VITO) เป็นหนึ่งในสมาชิกที่ทำหน้าที่รวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้องขยะและวัตถุดิบตั้งต้นในภาคการผลิตของสินค้าทุกประเภท รวมถึงการบริหารจัดการขยะและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะส่งให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมยุโรป (European Environment Agency – EEA) รวบรวมเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างประเทศ และประเมินผลการดำเนินการของแต่ละประเทศสมาชิกว่าบรรลุตามตัวชี้วัด (indicators) ด้านสิ่งแวดล้อมตามที่สำนักงานกำหนดไว้ได้หรือไม่

ทั้งนี้ ศูนย์ European Topic Centre on Waste and Materials in a Green Economy เป็นเวทีสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกำหนดทิศทางการพัฒนาร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นเวทีสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างประเทศสมาชิกอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งนาย Wante มองว่า เป็นประโยชน์อย่างมากในการยกระดับศักยภาพของเบลเยียมในด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสะอาด (cleantech)

ยกตัวอย่างเช่น เบลเยียมได้ประกาศใช้มาตรการทางภาษี โดยการเก็บภาษีการฝังกลบขยะมูลฝอย (Landfill Tax) และภาษีการเผาขยะมูลฝอย (Incineration Tax) ในอัตราที่สูง ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ปริมาณฝังกลบขยะลดลงที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังส่งผลให้เกิดการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยโดยการรีไซเคิล และแปรรูปเป็นพลังงานเพิ่มมากขึ้นด้วย เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเป็นการบังคับให้ผู้ประกอบการจะต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต หรือเลือกใช้ทรัพยากร/วัตถุดิบให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำและรีไซเคิลได้ เพื่อลดความเสี่ยงต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จากมลพิษและของเสียที่เกิดจากใช้วัตถุดิบที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จึงไม่น่าแปลกใจว่า ในปัจจุบัน เบลเยียมมีสัดส่วนการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มากเป็นอันดับ 2 รองจากเยอรมนี โดยมีสัดส่วนการรีไซเคิลถึง 55% การแปรรูปขยะเป็นพลังงาน 44% และการฝังกลบขยะที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ต่อได้เพียง 1% เท่านั้น และยังเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นด้านด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีสะอาดอีกด้วย

อย่างไรก็ดี ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับประเทศไทย คือ EEA ได้ออกรายงานผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการดำเนินงานของประเทศสมาชิกเมื่อปี 2559 โดย EEA มองว่า EU จะต้องสนับสนุนการพัฒนาด้านนวัตกรรมของเทคโนโลยีสะอาดให้มากขึ้น เช่น การให้สินเชื่อเพื่อโลกสีเขียว (Green Finance) เพื่อส่งเสริมธุรกิจสีเขียว เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์นี้ ได้รับการตอบรับและสอดคล้องกับทิศทางการดำเนินนโยบายของคณะกรรมการยุโรปในการออกยุทธศาสตร์การเงินภายในปี 2561 (EU Strategy on Sustainable Finance) โดยจะมีการกำหนดมาตรการสำคัญ คือ การผนวกรวมความเป็นมิตร

ต่อสิ่งแวดล้อมกับประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม และธรรมาภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Environmental, Social, Governance: ESG) เพื่อใช้เป็นปัจจัยการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของบริษัท ตลอดจนการให้สินเชื่อเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

นั่นหมายความว่า บริษัทต่างๆ จะต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินการในด้าน CSR (Corporate Social Responsibility) ที่ไม่ใช่เพียงแค่การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการทำกิจกรรมที่สะท้อนปัจจัย ESG ข้างต้น รวมถึงอาจมีการกำหนดมาตรฐาน CSR ในยุโรปใหม่ด้วย

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า EU จะเดินหน้าสู่การเป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อม โดยทั้งภาคเอกชนยุโรปและในภูมิภาคอื่นๆ ที่มุ่งเป้าที่จะส่งออกสินค้าไปยังยุโรปได้ทยอยปรับตัวให้เข้ากับแนวโน้มดังกล่าวแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้มาตรฐานสินค้าของโลกทยอยปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจะต้องปรับตัว โดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด เพื่อลดปริมาณของเสียให้เหลือน้อยที่สุด ในขณะที่วัตถุดิบที่สามารถนำกลับไปใช้ใหม่ก็ต้องไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมด้วย ทั้งนี้ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของไทยต่อไป

เรียบเรียงโดยทีมงาน Thaieurope.net

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป

Photo licensed under Creative Commons Zero (CC0) license